

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE,

ÎNȚĂIȚA NOAPTE DE RĂZBOI

- Tema și vizțiunea despre lume -

I Introducere

Perioada dintre cele două războaie mondiale caracterizează literatura autentică printr-o EFERVESCENTĂ culturală, prafie multitudine de curente literare, ideologii, renasceri și mișcări apărute în acest interval de timp. În ceea ce privește ~~proza~~ ^{proza} modernismul, se remarcă opera „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, scrisă de Camil Petrescu și publicată în anul 1930. Romanul este unul subiectiv, psihologic, de analiză al experienței, care răspunde dorinței lui Eugen Lovinescu de rennoire a romanului românesc interbelic.

II Cuprins

- încadrarea într-un curent literar + trăsături

Modernismul reprezintă o tendință de rennoire în literatura și arta universală, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și până după Al Doilea Război Mondial, fiind caracterizată prin negarea tradiției și prin impunerea unor noi principii de creație. În literatura română, modernismul este un curent literar promovat de Eugen Lovinescu prin intermediul revistii și al revistei sale Ștefan Ștefanovici. Ideile lui Eugen Lovinescu pornesc de la ideea că există un spirit al secolului (SAECULUM) care determină sincronizarea culturilor europene, civilizațiile mai puțin dezvoltate fiind influențate de civilizațiile mai dezvoltate. În Întâia Căminărie Române Moderne, Lovinescu susține

teorii imitabilei, preluată de la sociologul francez Gabriel Tarde.
Patrimoniul acestuia, popoarele mai evaluate merita o influență semnificativă asupra celor mai puțin evaluate.

Romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” se
răcaracterizează în modernism prin inspirația atecritică a subiectului, prin
perspectiva narativă subiectivă, prin memorie afectivă, prin percepția
timpului, prin autenticitate, prin autoanaliză și prin antiradicalism.

O primă trăsătură specifică acestui curent literar este
constituită de perspectiva narativă, întreaga dialog fiind realizată de
un narator subiectiv, la persoana 1, care ne poate decât reda un
punct de vedere unic și subiectiv asupra evenimentelor. Astfel, se
imprimă operii un efect de autenticitate, tehnica narativă predilectă
în romanul psihologic, menită să îmbogățească ideea de verosimilitate
din romanul realist-obiectiv. Astfel, versiunea narativă este „imprerună
cu”, remarcându-se două sisteme ale literaturii universale:
dragostea și moartea.

Alta trăsătură a reprezintă percepția timpului. Pentru a evidenția
timpul subiectiv în opoziție cu cel obiectiv, este folosit un artificiu
- ANA LEPSA - pentru a lega cele două părți: ultima noapte de
dragoste, întâia noapte de război. Dacă prin primul capitol aparține
planului războiului, celelalte următoarele capitole dezvoltă planul
îmbierii prin tehnica flashback flashback-ului, Gheorghe din retrăind
prezența sa în Ela. Alina are cea de-a doua parte, timpul subiectiv
și cel obiectiv coimite, deoarece experiența războiului este mult mai
intensă pentru a fi umbră de prezența de dragoste.

- tema romanului + 2 elemente de structură

Temile romanului sunt anticipate încă din titlu, anume dragostea și războiul, textul narativ fiind împărțit în două părți compositionale. Subtema operei este condiția intelectualului înțesat de absolut într-o societate inferioară. Prin Ștefan Gheorghidiu, Camil Petrescu introduce în literatura română un nou tip de personaj, acesta reprezentând tipul intelectualului „ca structură de caracter”.

Un prim episod ilustrativ este cel de la popotă ofițerilor din capitalul „La Piatra Châmbului, în munte...”, unde are loc o discuție generată de achitarea unei boale și o să-a ucer război, primă în flagrant de adulter. Părerile sunt împărțite: Căpitănelul Corbu susține soluția tradițională al cămășii „femeia să fie femeie și sără sără, dacă-i arde de altele să nu se mai mărite”, iar Căpitănelul Domiu susține o viziune în care femeia trebuie să fie liberă să plăce orișând dorite. Gheorghidiu izbucnește violent, exprimându-și părerea că într-o cămășe, cei doi au drept de viață unul asupra celuilalt, apoi conchide tăios „discutați mai bine cea ce vă priceste”.

Un alt episod negustore temeii intelectualului înțesat de absolut îl reprezintă epu vizita la unchiul Ioske, din capitalul al II-lea, prin antiteza dintre atitudinea lui Ștefan Gheorghidiu și cea a membrilor familiei sale. Protagonistul nu prezintă un interes pentru moștenirea unchiului său, la fel de mare ca ceilalți membri ai familiei sale, atrași de viitoare moștenire, sunt lăgășitori. Discutându-se despre profesia tatălui naratorului de profesor universitar, Ștefan Gheorghidiu are curajul de a apăra principiile acestuia, învinuindu-i pe ceilalți

membru ai familiei. **Contemplant** generala este admirată de mușieria în care vede unchiul Iacchi, care se va dovedi ulterior impresionat de încredințarea eroului, iar Elsa, soția protagonistului, îl privește cu admirație.

✓
- două elemente de compoziție

Un prim element de compoziție: el reprezintă **actiunea** romanului în care protagonistul, reprezentant tipic al lumii moderne, încearcă obsesiv să descopere ca împlinirea interioară. **Protagonistul-narator** Ștefan Ștefănițiu crede că soluționarea crizei omului modern poate fi găsită în trei tipuri de cunoaștere. **Mai întâi**, el își dedică resursele intelectuale filosofiei, dar realizează că toate conceptele sale teoretice nu au aplicabilitate în realitate. **Pe urmă**, actantul caută împlinirea în iubirea ideală, dar Elsa, studentă la Litere, nu are cum să atingă idealitatea proiectată de protagonist. **Într-un final**, eroul se înroboază voluntar în prima linie a armatei române pentru a participa în Primul Război Mondial, unde constăntinise că războiul presupune doar durere, umilință și carnagii.

Un alt element de compoziție este constituit de titlul propozițional al operei „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”. Inițial, romanul s-a numit „Proces-verbal de dragoste și război”, urmând să fie modificat în cel actual. Textul este compus din 2 antiteze: „Ultima”-„întâia”, „dragoste-război”, cea din urmă anticipând temele romanului psihologic camilpetrescian. Substantivul comun „noapte” este folosit în sens metaforic pentru a exprima timpul și trăirea în acel loc în plan psihologic, iar numerele „întâia” și „ultima” exprimă de asemenea timpul, fiind asociate celor două trăiri ale naratorului-personaj.